

Handläggare
Josefin Lokvist
Telefon: 08-50812197

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
17 oktober 2024

Motion om att Stockholm ska gå före med införandet av metoden TFCO

Remiss från Kommunstyrelsen, KS 2024/608

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har på remiss från kommunstyrelsen fått en motion om att Stockholm ska gå före med införandet av metoden TFCO (Treatment Foster Care Oregon). TFCO är en förstärkt familjehemsplacering som är ett alternativ till att placera barn och ungdomar med allvarliga beteendeproblem på institution. Insatsen är omfattande och involverar flera professionella aktörer. Barn och ungdomar som får insatsen TFCO placeras i ett kvalificerat familjehem, en så kallad behandlingsfamilj, som utbildats i metoden och får tät handledning och stöd.

Förvaltningen ser utmaningar för stadsdelsförvaltningarna med att driva TFCO i egen regi. Det handlar bland annat om att rekrytera och behålla kvalificerade familjehem, modellens krav på tillgänglighet samt säkerhetsfrågor. Det är idag en stor utmaning att hitta familjer som är beredda att ta emot ett barn eller en ungdom i sitt hem för en kortare eller längre period, ibland en hel uppväxt. Inte minst gäller detta för målgruppen äldre barn med komplex psykosocial problematik och/eller extremt våldsamt beteende, som är aktuell för en placering på SiS. Socialförvaltningen har tillsammans med stadsdelsförvaltningarnas familjevård initierat ett utvecklingsarbete där en av utgångspunkterna i arbetet är den utredning som presenterades hösten 2023, För barn och unga i samhällsvård SOU 2023:66. Socialstyrelsens kunskapsstöd kommer att användas när socialförvaltningen överväger vilka metoder och utvecklingsområden som kan bli aktuella.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om att Stockholm ska gå före med införandet av metoden TFCO för yttrande senast 25 oktober 2024. Motionen är skriven av Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L).

Motionen har även remitterats till stadsledningskontoret, Socialnämnden, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Kungsholmen och Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnder samt SSR.

Ärendet

I motionen lyfter skribenterna att det finns en evidensbaserad modell som kallas TFCO (Treatment Foster Care Oregon) som är en form av förstärkta familjehem där ett tvärprofessionellt team kopplas på och stöttar det mottagande familjehemmet dygnet runt. I den omfattande utredningen För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66) som presenterades i november 2023 förespråkas även metoden TFCO. Utredaren anser att regeringen bör ge SiS i uppdrag att utveckla sitt arbete med TFCO och bidra till implementeringen av metoden så att den blir tillgänglig för fler kommuner. Likaså pekar Socialstyrelsen explicit ut TFCO som rekommenderat alternativ till institutionsplacering.

Skribenterna anser att som landets största kommun bör Stockholms stad gå före och införa TFCO som alternativ framför placering på SiS. Metoden är både billigare och mer effektiv än placering på institution. Stockholms stad bör redan nu tydligt anmäla intresse att testa metoden, förslagsvis i samarbete med Socialstyrelsen och SKR. I tillägg till den mer intensiva behandlingsform som TFCO innebär behövs också fler ordinarie familjehem, och då särskilt hem som är beredda att ta emot äldre barn. Detta kräver utökat stöd även till dessa familjer och bättre ersättning för att fler ska ställa upp som familjehem.

Skribenterna föreslår följande:

1. Att staden skyndsamt inför TFCO som alternativ till låst institution vid placering av barn och unga.
2. Att i samband med införandet även koppla på forskare för kontinuerlig utvärdering, i enlighet med Liberalernas initiativ om en akademisk socialtjänst.
3. Att staden utreder hur stöd och ersättningsnivåer till ordinarie familjehem kan utformas för att öka antalet hem, med särskilt fokus på att förmå familjehem att ta emot äldre barn som placeras.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab- och kansli i samverkan med sociala avdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 7 oktober 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

TFCO är en förstärkt familjehemsplacering som är ett alternativ till att placera barn och ungdomar med allvarliga beteendeproblem på institution. Insatsen är omfattande och involverar flera professionella aktörer. Barn och ungdomar som får insatsen TFCO placeras i ett kvalificerat familjehem, en så kallad behandlingsfamilj, som utbildats i metoden och får tät handledning och stöd. Runt behandlingsfamiljen finns ett team som består av fyra/fem funktioner som arbetar med ursprungsfamiljen eller annat familjehem som ungdomen ska flytta till efter avslutad TFCO-insats. Behandlingsfamiljen har möjlighet till rådgivning dygnet runt vilket innebär att teamet förväntas vara jour dygnet runt under hela placeringstiden. Det långsiktiga målet är att barnet eller ungdomen efter behandlingen ska kunna flytta hem till sina föräldrar, vårdnadshavare eller annan omsorgsbas. TFCO ingår i Socialstyrelsens kunskapsstöd "Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott" som ett exempel på ett alternativ till institutionsvård som bör användas. Rekommendationen gäller för barn 12–17 år med hög risk för fortsatt normbrytande beteende.

Familjeforum fick de svenska rättigheterna till programmet och har sedan 2001 varit de som är metodgarant och ansvarig för implementering av metoden i Norden. Familjeforum ingår idag i Humana AB. Staden har avtal med tio privata leverantörer av insatsen behandlingsfamilj, varav Humana Familjeforum, erbjuder familjebehandling enligt TFCO. Övriga leverantörer erbjuder också placering i en familj i kombination med behandling, men inte enligt modellen TFCO.

Förvaltningen instämmer med skribenterna i att barn, unga och unga vuxna med komplex och långt framskriden problematik ska ges bästa möjliga förutsättningar att lämna den kriminella miljön och de ska erbjudas effektiva och individuellt utformade insatser. I dessa fall bör andra insatser än placering på SiS-institution alltid övervägas eftersom SiS sällan medför en utveckling för den enskilde.

Förvaltningen ser dock utmaningar för stadsdelsförvaltningarna att driva TFCO i egen regi. Det handlar bland annat om att rekrytera och behålla kvalificerade familjehem, modellens krav på

tillgänglighet samt säkerhetsfrågor. Det är idag en stor utmaning att hitta familjer som är beredda att ta emot ett barn eller en ungdom i sitt hem för en kortare eller längre period, ibland en hel uppväxt. Inte minst gäller detta för målgruppen äldre barn med komplex psykosocial problematik och/eller extremt våldsamt beteende, som är aktuell för en placering på SiS. Det skulle vara en utmaning för socialtjänsten att kunna tillhandahålla det omfattande stöd till de familjer som skulle ta emot målgruppen och för att placeringen ska fullföljas.

Socialförvaltningen har tillsammans med stadsdelsförvaltningarnas familjevård initierat ett utvecklingsarbete där en av utgångspunkterna i arbetet är den utredning som presenterades hösten 2023, För barn och unga i samhällsvård SOU 2023:66. I utvecklingsarbetet har det bland annat framkommit behov av fler familjehem samt behov av att utöka anpassade behandlings- och öppenvårdsinsatser med hög tillgänglighet. Socialstyrelsens kunskapsstöd kommer att användas när socialförvaltningen överväger vilka metoder och utvecklingsområden som kan bli aktuella.

Barnrättsanalys

Enligt artikel 3.1 i barnkonventionen "ska vid alla åtgärder som rör barn i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa". I socialtjänstlagen (SoL) och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) finns bestämmelser som går ytterligare ett steg längre vad gäller barns rättigheter, där framgår att "vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande". Kommunfullmäktige i Stockholms stad har antagit program för barns rättigheter och inflytande. Utöver programmet finns även ett stödmaterial för att pröva barnets bästa samt stödmaterial för barnrättsperspektiv inom socialtjänsten. Effektiva och individuellt utformade insatser som kan innebära en bättre situation för barn och unga i behov av stöd och behandling är av största vikt ur ett barnrättsperspektiv.

Jämställdhetsanalys

Effektiva och individuellt utformade insatser som kan innebära en bättre situation för barn och unga i behov av stöd och behandling ger positiva effekter för den aktuella målgruppen, oavsett om de är flickor eller pojkar. En vidare jämställdhetsanalys genomförs därför inte.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Maria Klemets Hellberg
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Motionen.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2024-10-17
Maria Klemets Hellberg, Avdelningschef	2024-10-17